

تعلیم و تربیت اسلامی آزمون آموزگاری - اردیبهشت 1402

1- تربیت رسمی و عمومی در شکل فعلی آن یکی از مظاهر مدرنیته است کدام رویکرد در مواجهه با آن تناسب بیشتری با راهبردهای کلان اسناد بالادستی تربیتی دارد؟

(الف) سنت گرا

(ب) شریعت گرا

(ج) تمدن ساز

(د) تجددگرا

گزینه ۳ صحیح است.

بر اساس پیش فرض ها و مبانی دین شناختی تشریح شده در بخش میانی فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران برای مواجهه با مدرنیته و مظاهر و آثار آن رویکرد تمدن سازی در قبال رویکردهایی نظیر تجددگرایی شریعت گرایی و سنت مداری جهت گیری مرجح است. در این رویکرد علاوه بر وحی و تعالیم دینی جایگاه ویژه ای برای عقل در نظر گرفته میشود.

2- بنا بر کدام قاعده فقهی تدوین فلسفه تربیت رسمی و عمومی برای ایران ضرورت می یابد؟

(الف) بیداری اسلامی

(ب) ربوبیت

(ج) هدایت

(د) نفی سبیل

گزینه ۴ صحیح است.

قاعده «نفی سبیل» از قواعد فقهی فراگیر و گسترده در تمامی ابواب فقه است که دلالتهای روشنی برای تنظیم سیاستها و مناسبات جوامع اسلامی با جوامع دیگر دارد بنابراین به اقتضای قاعده نفی سبیل به نظر میرسد نهادهای تربیتی جوامع اسلامی به ویژه نهاد تربیت رسمی و عمومی در شکل فعلی آن که تحت تأثیر تجارب مغرب زمین شکل گرفته است باید متناسب با فرهنگ اسلامی و شرایط و بسترهای اجتماعی حاکم بر این جوامع باز تعریف و الگوسازی شوند تا دادوستد و تعامل ناگزیر این نهاد با دیگر نظام های تربیتی منجر به تثبیت و تداوم تسلط فکری و فرهنگی بیگانگان بر نظام تربیتی جوامع اسلامی نشود. به نظر می رسد. تحقق این مهم مستلزم بازنگری در فلسفه تربیتی الگوی واردانی تربیت رسمی و عمومی و تدوین فلسفه تربیتی خاصی برای نظام تربیت رسمی و عمومی متناسب با مبانی فکری و ارزشها و فرهنگ اسلامی این گونه جوامع است.

3- بر اساس کدام اصل فلسفی روندهای کلان تغییرات اجتماعی توسط نهاد تربیت رسمی و عمومی منجر به انسجام اجتماعی و تمایز یافتگی می شود؟

(الف) علیت

(ب) وحدت در کثرت

(ج) سنت گرایی تحولی

(د) جامعه گرایی

گزینه ۲ صحیح است.

رویکرد جامعه شناختی مطلوب بر اساس اصل فلسفی وحدت در کثرت و کثرت در وحدت رویکردی است که هر دو جریان کلان اجتماعی یعنی انسجام و تمایز یافتگی را در کنار هم در نظر میگیرد و تبیینی کلان از آنها ارائه می دهد. یعنی هم بر وحدت و انسجام اجتماعی تأکید دارد و هم بر وجود کثرت در گروه ها و فرهنگها عنایت دارد.

۴- کدام ویژگی زیر جزو ویژگیهای عام تربیت رسمی و عمومی محسوب می شود؟

(الف) سامان یافتگی

(ب) انعطاف

(ج) تحول آفرینی

(د) دین مداری

گزینه ۱ صحیح است.

با تأمل در مباحث گذشته و بررسی و تحلیل خصوصیات مصادیق رایج این پدیده موارد ذیل را میتوان مهمترین خصوصیات عام و مورد قبول از مفهوم مورد نظر تربیت رسمی و عمومی دانست که با توجه به مفاد فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران پذیرفته شده هستند سامان یافتگی قانون مندی فراگیری نسبت به آحاد جامعه ملاحظه تفاوتها بین متربیان حضور الزامی متربیان مدرسه مداری اعطای مدرک معتبر پیش نیاز حضور در حیات بالنده فردی خانوادگی و اجتماعی پیش نیاز ورود به انواع تربیت تخصصی.

۵- تنوع بخشی به فرصتهای تربیتی متناسب با استعدادهای مختلف متربیان در شمار کدام یک از اصول تربیت رسمی و عمومی است؟

(الف) انطباق با نظام معیار اسلامی

(ب) عدالت در تربیت

(ج) تنوع و کثرت

(د) رعایت استعدادهای متربیان

گزینه ۲ صحیح است.

عدالت اساسی ترین ارزش اخلاقی و اجتماعی در نظام اسلامی و به نوعی عامل بقای جامعه است. همچنین یکی از مأموریت های محوری انبیا تلاش برای بسط عدالت و قسط در جامعه بوده است. بر این اساس عدالت ارزشی فراگیر است که باید در تمامی جنبه ها و شئون حیات اجتماعی تجلی داشته باشد و تمامی سازوکارهای اجتماعی در راستای آن حرکت کنند تربیت رسمی و عمومی شامل این قاعده عام است. یکی از تعاریف مصداقی این اصل در تربیت رسمی و عمومی به این شرح است: تنوع بخشی به فرصتهای تربیتی متناسب با استعدادهای مختلف متربیان.

۶- کدام مورد در خصوص اصل حفظ و ارتقای آزادی در تربیت رسمی و عمومی صحیح نیست؟

(الف) آزادی متربی به معنای «آزادی در میباشد.

(ب) آزادی امری فطری و ذاتی است.

(ج) بهره گیری از آزادی امری یاد گرفتنی است.

(د) آزادی متربی به معنای «آزادی از» می باشد.

گزینه ۴ صحیح است.

انسان موجود مختار آفریده شده است. از این رو انسانها ذاتا میل به آزادی دارند یعنی این میل در طبیعت و فطرت آنان به صورت خدادادی موجود است. در همین حال چگونگی بهره گیری از نعمت آزادی امری فطری و ذاتی نیست و امری یاد گرفتنی است. تردیدی نیست که مطابق با اصول فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران و مباحث مربوط به ویژگیهای تربیت رسمی و عمومی آزادی مورد نظر صرفاً «آزادی از نیست بلکه با توجه به شرایط مدرسه آزادی در است که اولی جنبه سلبی آزادی است و دومی جنبه ایجابی آن.

7- کدام یک از موارد زیر جزو «اصل آینده نگری و پویایی در تربیت رسمی و عمومی» است؟

(الف) نگرش نظام مند در هدایت تحولات تربیتی

(ب) نظارت متقابل ارکان نظام تربیت رسمی و عمومی در جهت پشتیبانی از نظام

(ج) بومی سازی رویکردهای جدید جهانی در تربیت رسمی و عمومی

(د) رعایت حقوق و تکریم متربیان در عین مسئولیت پذیری آنها

گزینه ۳ صحیح است.

تربیت رسمی و عمومی که نماد پویایی هر جامعه و یکی از سازوکارهای نهادینه شده اجتماعی است باید در مواجهه با تغییرات و تحولاتی که در عصر حاضر بسیار سریع و روز افزون اند فعال باشد. یعنی ضمن در نظر داشتن چهارچوبهای مشخص متناسب با مقتضیات تحولات در اجزا و عناصر خود تغییر ایجاد کند. همچنین پدیده جهانی شدن بی تردید آثار و تبعاتی فرهنگی برای کشور ما به همراه خواهد داشت که لازم است با این پدیده فعالانه مواجه شد و از فرصتهای به وجود آمده استفاده برد و تهدیدات آن را کاهش داد.

8- عبارت زیر به کدام مورد اشاره دارد؟

زمینه اجتماعی سامان یافته ای برای تحقق حیات طیبه است که امکان تجربه این نوع زندگانی را برای همه متریبان فراهم می آورد.

الف) مدرسه صالح

ب) جامعه صالح

ج) خانواده صالح

د) مدرسه سالم

گزینه ۱ صحیح است.

به طور کلی برخورداری از حیات طیبه در بعد جمعی و تحقق جامعه صالح نیازمند مدرسه صالح است. یعنی در کنار خانواده صالح بقا و توسعه جامعه صالح به وجود مدرسه صالح نیز وابسته است. با عنایت به غایت جریان تربیت در دیدگاه اسلامی یعنی آماده شدن متریبان برای تحقق مراتب حیات طیبه در همه ابعاد فردی خانوادگی و اجتماعی و نیز با توجه به اصل عقلانی تناسب بین وسیله و هدف - لازم است فضاهای تربیتی و به خصوص مدرسه و زندگی مدرسه ای که در واقع زمینه اجتماعی سامان یافته ای برای تحقق حیات طیبه است از ویژگیهای جمعی حیات طیبه برخوردار باشد تا به مثابه کانون تجلی بخش حیات طیبه امکان تجربه این نوع زندگانی را برای همه متریبان فراهم آورد.

9- کدام مورد زیر جزو مصادیق اصل تحول مداوم در ساحت تربیت اعتقادی اخلاقی و عبادی نیست؟

الف) حرکت از اصلاح فردی به اصلاح جمعی

ب) حرکت از الزام بیرونی به التزام شخصی

ج) توازن میان مربی محوری و مربی محوری

د) حرکت از اصلاح ظاهر به تحول باطن

گزینه ۳ صحیح است.

توازن میان مربی محوری و مربی محوری از مصادیق اصل ایجاد توازن است.

۱۰- مهمترین جهت گیری حاکم بر ساحت تربیت زیستی و بدنی کدام است؟

الف) تعامل دین و اخلاق

ب) تعامل نفس و بدن

ج) همگرایی

د) تعامل خانواده و رسانه

گزینه ۲ صحیح است.

مهم ترین جهت گیری ساخت تربیت زیستی و بدنی عبارت است از تعامل مستمر روح و بدن با این توضیح که در این جهت گیری رابطه روح ۱ و بدن ۲ رابطه ای بنیادین عمیق و در اصل هستی است (نظریه جسمانی الحدوث و روحانی البقا)، به این معنا که ماده جسمانی بر پایه حرکت اشتدادی وجود در ذات و جوهر خود کامل می شود.

۱۱- «نشانه دانستن طبیعت» در ساحت تربیت هنری بر کدام مطلب دلالت دارد؟

الف) تأکید بر رمزگشایی و رمزگردانی طبیعت

ب) حفظ طبیعت برای آیندگان

ج) شناخت خالق جهان و شکرگزاری از وی

د) استفاده صحیح از طبیعت

گزینه ۱ صحیح است.

اتخاذ رویکرد دریافت احساس و معنا شامل دو فرایند خلق معنا و کشف معناست به عبارت دیگر خلق هنر، نوعی رمزگذاری یا رمزگردانی و درک و دریافت هنر نوعی رمزگشایی است. خلق معنا یا رمزگذاری خاص هنرمند و کشف معنا با رمزگشایی مختص به افراد عادی و غیر اهل فن است؛ مشروط به آنکه ادراک زیبایی شناسی آنها پرورش یافته باشد. از این رو هدف تربیت هنری، به پرورش هنرمند حرفه ای که پرورش ادراک زیبایی شناسی در همه متریبان است. لذا لازم است در کنار رویکرد تربیت هنری موضوع محور به رویکرد ادراکی دریافت

احساس و معنا هم توجه شود و این دو رویکرد مبنای سیاست گذاری، تصمیم گیری و برنامه ریزی واقع شوند. تأکید بر فراهم سازی زمینه های کسب شایستگی رمزگذاری و رمزگشایی برای متریبان یکی از اصول ساخت تربیت زیبایی شناختی و هنری است.

۱۲- در خصوص تربیت علمی و فناوری از منظر تربیت اسلامی کدام مورد صحیح است؟

الف) تکنولوژی مخدوم انسان است.

ب) استفاده از تکنولوژی غربی، صحیح نیست.

ج) تکنولوژی حامل فرهنگ و ارزشها نیست.

د) انسان مخدوم تکنولوژی است.

گزینه ۴ صحیح است.

فناوری را باید یک فضای مکمل و ابزار مناسب برای تحقق بهتر اهداف تربیت رسمی و عمومی به شمار آورد.

۱۳- بر اساس فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران کدام مورد در خصوص نسبت خانواده و حاکمیت در تربیت صحیح تر است؟

الف) تربیت حق خانواده است و حاکمیت باید از خواسته های آنان در تربیت پیروی کند.

ب) مسئولیت اصلی تربیت کودکان در نظام حقوقی ایران با والدین است و دولت تکمیل کننده است.

ج) تربیت حق حاکمیت است و هدف گذاری سیاست گذاری و برنامه ریزی تربیت رسمی با آن است.

د) رابطه حاکمیت و خانواده در تربیت رسمی و عمومی رابطه عرضی و تعاملی با یکدیگر است.

گزینه ۴ صحیح است.

با توجه به پیچیدگیهای فرایند تربیت و تخصصی بودن آن در عصر حاضر به ویژه در مرحله تربیت رسمی خانواده ها نمی توانند به تنهایی این وظیفه خطیر اجتماعی را برعهده بگیرند. از طرف دیگر میتوان گفت که حکومت اسلامی هدفی جز تربیت ندارد و هر آنچه به منزله هدف حکومت تلقی شود نظیر اجرای احکام الهی و برپایی عدالت همه نسبت به تربیت انسان وسیله یا هدف واسطی به شمار می روند. بدین ترتیب زمینه سازی برای هدایت افراد تربیت مقصد و هدف اصلی حکومت اسلامی است.

۱۴- لزوم تاریخ مندی تربیت رسمی و عمومی به کدام مورد اشاره دارد؟

الف) تحلیل زمانی و مکانی وقایع تاریخی

ب) توجه به سنت و فرهنگهای پیشین

ج) انفعال فرهنگی نسبت به دیگر فرهنگها

د) تناسب با مقتضیات زمان و مکان

گزینه ۴ صحیح است.

تربیت رسمی نظیر سایر پدیده های اجتماعی امری تاریخ مند است که باید متناسب با مقتضیات زمان و مکان تکوین و تحول یابد.

۱۵- فروکاستن یادگیری به یادسپاری محتوای مشخص و همچنین فروکاستن مفهوم شایستگی به توسعه بعد شناختی متریبان به کدام معضل اشاره دارد؟

الف) حافظه گرایی

ب) تبعیض تربیتی

ج) مدرک گرایی

د) از خود بیگانگی

گزینه ۱ صحیح است.

فروکاستن یادگیری به حفظ کردن محتوای مشخص به ویژه محتوای کتابهای درسی و همچنین فروکاستن مفهوم شایستگی های متریبان به معضل حافظه گرایی منجر شده است.

۱۶- عبارت زیر مربوط به کدام مبانی تربیت رسمی و عمومی است؟

تأمین رفاه هدف اصلی دولت اسلامی نیست بلکه هدف اصلی زمینه سازی برای حیات طیبه است.

الف) جامعه شناختی

(ب) حقوقی

(ج) سیاسی

(د) روان شناختی

گزینه ۳ صحیح است.

تأمین امنیت و رفاه هدف اساسی دولت اسلامی نیست بلکه هدف دولت اسلامی زمینه سازی حرکت عموم مردم در جهت تحقق حیات طیبه است. جهتگیری تربیتی از مهمترین اولویتهای کل نظام سیاسی و نه فقط قوه مجریه محسوب می شود.

۱۷- حدیث معروف پیامبر اکرم (ص) که میفرمایند دوستی وطن از ایمان است به کدام لایه از هویت اشاره دارد؟

(الف) جنسیتی

(ب) دینی

(ج) انسانی

(د) ملی

گزینه ۴ صحیح است.

تأکید بر هویت ملی نیز با اندیشه و تفکر اسلامی سازگار است. پیامبر اکرم (ص) در حدیثی معروف می فرماید: «دوستی وطن از ایمان است» اسلام با اینکه دینی جهانی است هیچ گاه توجه به تفاوتهای ملی و قومی را به طور کلی رد نکرده د نکرده است.

۱۸- از منظر فلسفه تربیت جمهوری اسلامی ایران کدام یک از واژگان کلیدی زیر در تعریف تربیت دخیل نیست؟

(الف) زمینه ساز تکوین هویت

(ب) فرایند تعاملی

(ج) به روز و کارآمد

(د) اختیاری و آگاهانه

گزینه ۳ صحیح است.

تربیت عبارت است از فرایند تعاملی زمینه ساز تکوین و تعالی پیوسته هویت متربیان به صورتی یکپارچه و مبتنی بر نظام معیار اسلامی به منظور هدایت ایشان در مسیر آماده شدن جهت تحقق آگاهانه و اختیاری مراتب حیات طیبه در همه ابعاد.

۱۹- ساحت تربیت اجتماعی سیاسی دارای اصولی است کدام مورد در شمار این اصول قرار نمی گیرد؟

(الف) تفکیک دین و سیاست و حق و تکلیف

(ب) توجه به هویت ملی و انسجام اجتماعی

(ج) توجه به میراث غنی ادبیات فارسی

(د) تأکید بر هویت انسانی ایرانی و اسلامی

گزینه ۱ صحیح است.

در واقع طرد تفکیک میان دین و سیاست حق و تکلیف اختیار و وظیفه و عبادت و کار از اصول ساخت تربیت اجتماعی سیاسی است.

۲۰- ساحت تربیت اقتصادی ناظر به رشد تواناییهای متربی در تدبیر امر معاش است کدام مورد زیر در این قلمرو نمی گنجد؟

(الف) رعایت بهره وری

(ب) گسترش عدالت اجتماعی

(ج) شناخت و مهارت حرفه ای

(د) ادراک مسائل اقتصادی

گزینه ۲ صحیح است.

این ساخت ناظر به رشد تواناییهای متربیان در تدبیر امر معاش و تلاش اقتصادی و حرفه ای است (اموری نظیر درک و فهم مسائل حفظ اقتصادی درک و مهارت حرفه ای التزام به اخلاق حرفه ای توان کارآفرینی پرهیز از بطللت و بیکاری رعایت بهره وری تلاش جهت و توسعه ثروت اهتمام به بسط عدالت اقتصادی مراعات قوانین کسب و کار و احکام معاملات و التزام به اخلاق و ارزش ها در روابط اقتصادی)

